

jaa koncist som muligt, sørge for at overlade jaa Lidt som muligt til Domstolene. Det er mit Program med Hensyn til Loves Affattelse, netop dette, at man giver Lovene en saadan Affattelse, at man omtrent maa sige, at der bliver en Paragraf for hver enkelt Rettighed. Det forekommer mig, at dette er det Ideal, man skal søge at naae, og at det navnlig er Idealet efter den Maade, hvorpaa Domstolene her i Landet nu for Tiden fortolke Lovene. Det bliver man jo nu bekæret om baade af Videnskabsmænd og Blade — i alt Fald de, som optræde paa en bestemt Side — at Lovenes Motiver, Forarbejder, Udtalelser i Rigsdagen og Sligt, er ikke mere værd end Røg af en Skovsten, naar Saadant da ikke falder sammen med Ordene eller stemmer med den Opfattelse, som Domstolene finde at kunne lægge ind i Loven. Det kan jo være, at disse Fortolkningsprinciper ere de rigtige, det skal jeg ikke indlade mig paa; men naar det er saaledes, jaa forekommer det mig, at jaa maa man affatte Lovene med den yderste Grad af Nøiagtighed, man maa, selv om man derved bliver noget vidtskiftig, søge at faae den Handling, som skal straffes, det Forhold, som man inddrager under Retsordenen, præciseret jaa koncist som muligt; thi gjør man ikke det, staber man tilfidsit en Lovgivning, som det er ethvertsomhelst Menneske umuligt at hitte Rede i, og som heller ikke nogenfinde vil kunne vinde nogen som helst Art af Tillid i Befolkningen. Hvis man gaar videre paa denne Vej, hvis man fastholder denne Lovenes ubestemte Karakter, jaa vil det til Syvende og Sidst ende med, at ikke et eneste Princip i dansk Lovgivning vil staa fast, og jaa vil man i Virkeligheden naae dertil — det er nu min Opfattelse — at man, naar man vil anlægge en Sag, siger: skulle vi ikke hellere tælle paa Knapperne, skulle vi ikke hellere trække Lødd? det gaar jo i Grunden ved Lodder alligevel, lad os jaa lige jaa godt trække Lod strag! Jeg vil dernæst sige, at Loven forudsætter, som der før blev sagt, en ganske exceptionel Tillid til Domstolene, og nu siges der ganske vist i Motiverne, at Domstolene ville være yderst varsomme med at sælde Dom, men dertil vil jeg sige, det tror jeg ikke jaa grumme Meget paa, ikke fordi jeg tiltror Domstolene noget Dndt, men fordi jeg tror, at det gaar med Dommene som med almindelige Mennesker. Er der til en given Tid en Tidssbølge, som bringer noget Bestemt op, jaa blive Dommene strengere, end de vare i Forveien; det kjende vi fra Voldsdommene. For nogle Aar siden viste det sig, at Folk vare ganske lidlige til at slaa deres Medmennesker, og derfor

reiste der sig en Bevægelse for at stærpe Voldsstraffene. Nu er det bekendt, at disse Straffe ere blevne betydeligt stærpede, og saaledes tror jeg ogsaa, det vil gaa her. Jeg tror netop, at Domstolene ville i hoi Grad anvende denne Lov, og jeg tror, sandt at sige, at de saune Betingelserne for at anvende den. Jeg tror ikke, at en Lov af denne Art vil kunne anvendes, før man faar læge Dommene sammen med juridiske Elementer i Domstolene, idet nemlig de Forhold, som der her er Tale om, ere af den Væffenhed, at selv en dygtig Kontormand eller Jurist, der er udgaaet fra Universitetet, han være nok saa samvittiggessfuld og hæderlig, med sin bedste Villie ikke kan sætte sig ind i det, som det dreier sig om og de Forretninger og Former, under hvilke Nageren foregaar. Jeg vil ikke tale om, at man undertiden i de Forretninger og Former, under hvilke Nager foregaar, ja det kan træffe, at man undertiden i Retslivet møder Folk, der ikke engang have Begreb om de ordinære Retsforhold indenfor Sagsførerverdenen, og som have jaa ringe Forestilling om Retsforholdenes Stabelse, at man maa undre sig derover. Derfor siger jeg ligefrem, at saalænge vi ikke have Domstole sammensatte enten saaledes som Sø- og Handelsretten eller paa anden Maade med Lægmand som Deltagere, vilde Domstolene aldrig kunne anvende denne Lov paa retsfærdig Maade. Thi, som sagt, alle Nagerkontrakter ere til en vis Grad Proformavært, og naar Domstolen kun faar Papirerne at se, jaa faar den i Virkeligheden en forkert Opfattelse af, hvorledes Forholdet er, og at oplyse den Slags Ting gjennem Vidnesforklaringer tror jeg vil vise sig praktisk umuligt. Alene det, at vore Domstole ere sammensatte som de ere, er en Grund for mig til at modsætte mig, at vi faae en Lov, som overlader jaa Meget til Domstolene, som dette Lovforslag gjør. — Men nu komme vi til en anden Ting, og det er, at skulle vi have en Straffelov, jaa forekommer det mig, at den maatte være af en mere omfattende Karakter end den her foreliggende. Der er for det Første her et Spørgsmaal, som er mig uklart, og det er: Angaar denne Lov Vandeiendomme? Det er mig ikke klart, om dette ikke egentlig er en i hoi Grad speciel Lov, som er kommen frem i Anledning af, at man i Aviserne har skrevet om disse Møbellaan uden Tante om, at den har et videre Omraade eller vil faae det. Gjælder den ikke for Andet end for Møbellaan, jaa falder en hel Del af Interessesen ved Loven væk. Skal der ligesom hidtil kunne drives Nager ved Vandeiendomme i